

Klommen skrives af: Christian Lund, formand sektorbestyrelsen i L&F kvæg, **Ida Storm**, sektordirektør SEGES kvæg og **Karsten Willumsen**, næstformand sektorbestyrelsen i L&F kvæg

»Undersøg, om du kan lave en forretning ud af udegående dyr«, siger Karsten Willumsen. Arkivfoto: Torben Worsøe.

»Fremtidens EU-støtte kræver grønne tiltag - vi kræver tid til omstilling«

Karsten Willumsen, næstformand i L&F Kvæg.

Fremtiden er grøn. Forbrugere er i højere grad klar til flere grønne og bæredygtige produkter.

Politikerne, både i Danmark og EU, vil have mere dyrevelfærd og bæredygtig produktion for støtte-kronerne - de støttekroner i CAP-reformen som danske politikere netop nu forhandler implementeringen af.

Heldigvis kan danske mælke- og oksekødsproducenter levere, men det tager tid at omstille produktionen for at sikre, at der også er forretning i det.

Jeg vil her skitsere, hvad jeg tror på, vi som landmænd helt konkret skal tænke over for at blive en del af den bæredygtige fremtid:

- Mere med mindre - Hele essensen af bæredygtighed er at producere mere med mindre. Fremtiden vil uden tvivl honorere dem, der er gode til foderudnyttelse, til at udnytte næringsstofferne i gødningen og som hele tiden toptrimmer input i forhold til output.
- Sundere dyr med ingen eller meget lidt medicin - Antibiotikaresistente bakterier har WHO's opmærksomhed som en trussel mod folkesundheden. Vi som husdyrbrugere er en del af løsningen. Så vær hele tiden knivskarp på at implementere best practice i management, så dyrene holdes sunde, og læg allerede nu en strategi for hvordan du kan forbedre dine stalde, så du får sundere dyr.
- Elsk Arlagården, Hjerterordningen og de næste koncepter - Ingen af os blev landmænd for at sidde med næsen i skemaer. Mit råd er alligevel at have tillid til vores afsætningsvirksomheder og tro på, at Arlagården, Hjerterordningen og fremtidens næste koncepter er vores generations Lurpak og Dansk Kalv.
- Tænk i biodiversitet, græssende kvæg og naturpleje - Få overblik over, hvilke muligheder du har på din bedrift. Undersøg, om du kan lave en forretning ud af udegående dyr. Spørg dig for, hvordan andre får det til at fungere og grib de muligheder, der er og kommer.

Mens vi alle toptrimmer vores landmandskab i den bæredygtige retning, lover L&F Kvæg at gøre alt, hvad der står i vores magt for at finde forståelse blandt politikere for, at vi har behov for realistisk omstillingstid, når vi arbejder med levende dyr og store investeringer med lange afskrivningsperioder.

»Fremtiden vil uden tvivl honorere dem, der er gode til foderudnyttelse, til at udnytte næringsstofferne i gødningen og som toptrimmer input i forhold til output«.

Torben Sønderby er glad for, at raps i kvægfoder kan mindske klimaaftrykket og, at han selv kan dyrke det. Foto: Torben Worsøe.

Rapsfrø i øko-kvægfoder gav ekstra mælk

Bedre fodereffektivitet, mere mælk og større restbeløb. Rapsfrø kan være med til at sikre mere fedt i den økologiske foderration.

Af Frederik Thalbitzer

Det gav både mere mælk og flere penge i kassen, da Torben Sønderby gik med i en afprøvning af maledede rapsfrø i sin økologiske foderration.

Torben Sønderby driver et økologisk kvægbrug med 225 køer og 375 hektar ved Spjald og er altid på udkig efter rationelle måder at gøre tingene på. Så da Seges ville afprøve maledede rapsfrø i foderrationen, slog han til.

»Det kan være svært at få fedt nok i det økologiske kvægfoder, og da det også har en klimaeffekt, ville jeg gerne se effekten, og om det er noget, vi kan tackle«, siger han.

Forsøget

I forsøget blev 0,2 kg soja og 0,2 kg rapskage ud med 1 kg rapsfrø pr. ko daglig. Ændringen førte til, at totalrationen indeholdt 38

»Vi kan se, at vi kan tackle rapsfrø og male dem godt nok, så jeg vil helt klart til efteråret overveje at dyrke noget raps, så jeg bliver mere selvforsynende med foder. Trenden går jo den vej«.

gram fedtsyre pr. kg tørstof mod 23 gram hidtil, mens sammensætningen af foderet i øvrigt var som før.

»Vi kunne med det samme se, at der var mere mælk i tanken«, siger han.

Ydelsen pr. ko steg med cirka 3 liter, men fedtindholdet faldt lidt. Målt i kg EKM var der 1,5 kg ekstra pr. ko pr. dag sammenlignet med kontrolperioden.

Økonomien var også bedre. Ét kg økologisk rapsfrø å 6 kr. pr. kg koster lidt mere end de 0,2 kg sojaskrå og 0,2 kg rapskage, det erstattede. Alligevel var restbeløbet - mælkepris minus foderpris 1,90 kr. pr. ko pr. dag bedre, når kørerne fik maledede rapsfrø.

Præmix

Frøene blev malet med en Murska-valser.

»Vi har købt en, som vi både kan bruge til raps og hestebønner, selv om frøstørrelsen er meget forskellig«, forklarer han.

Torben Sønderby maledede rapsfrø til 10-12 dage ad gangen, som blev blandet med andre proteindukturer og mineraler til et præmix.

»På den måde optimerer vi

på nøjagtigheden i forhold til at blande små portioner hver dag«, siger han.

Afprøvningen har været en øjenåbner for ham.

»Vi kan se, at vi kan tackle rapsfrø og male dem godt nok, så jeg vil helt klart til efteråret overveje at dyrke noget raps, så jeg bliver mere selvforsynende med foder. Trenden går jo den vej«, siger han.

Udfordringen er, at et kg raps pr. ko pr. dag bliver temmelig meget, og han skal ud og have cirka 40 hektar raps, hvis han skal dyrke det selv.

»Jeg skal have mere jord, hvis det skal kunne lade sig gøre. Det kunne være interessant også at have prøvet med nogle mindre mængder«, funderer han.

Klimaeffekt

- Metanudledningen blev hos Torben Sønderby reduceret med 7 procent, mens det samlede klimaaftryk pr. kg EKM faldt med godt 6 procent, svarende til 117 ton CO₂ pr. år, da han fodrede med rapsfrø.

Nem klimaeffekt med rapsfrø

Landmænd har opnået 6-10 procent klimaeffekt ved at fodre med raps som fedtkilde.

Afprøvningen hos Torben Sønderby er en del af en afprøvning på 10 bedrifter, både økologiske og konventionelle. Endnu har ikke alle gjort resultaterne op, men ifølge chefkonsulent Nicolaj Ingemann, Seges, tegner der sig generelt et billede af, at fodring

Chefkonsulent Nicolaj Ingemann, Seges.

med rapsfrø giver mere mælk med lidt lavere fedtprocent dog samlet set en højere fedtindhold.

Når klimaaftrykket på mælk beregnes, tages der hensyn til både emissioner ifm. dyrkning af foderafgrøder og emission af metan fra koen.

»Det tegner rigtig fornuftigt. Der er 6-10 procent lavere klimaaftryk, og hvis det er palmefedt fra Indonesien, man skifter ud, er klimaeffekten endnu større«, siger han.

Det skyldes, at palmefedt kommer fra egne med meget kulstofrige jorde, hvor man fjerner regnskov. Nicolaj Ingemann glæder sig også over, at økonomien i testen også ser fornuftig ud, selv om prisen på rapsfrø er oppe på cirka 4 kr. pr. kg konventionelt og 6 kr. pr. kg økologisk.

Endelig undersøges mælkens smag og fedtsyresammensætning. Det sker i samarbejde med Aarhus Universitet og Arla.